

УДК 656.025.2

Глушенко Т.М.

асистент кафедри менеджменту і адміністрування
Української державної академії залізничного транспорту

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ НА СУЧАСНОМУ СВІТОВОМУ РИНКУ

Стаття присвячена аналізу стану світового ринку логістичних послуг, виявленню основних факторів та тенденцій розвитку логістичних послуг. Розглянуто основні фактори попиту на логістичні послуги на світовому ринку, представлено основні варіанти сегментації ринку логістичних послуг за світовою структурою. Визначено необхідність розглянути вплив світових тенденцій логістики на транспортну галузь та підприємства в Україні, приділивши окрему увагу логістиці пасажирських залізничних перевезень.

Ключові слова: логістика, світовий ринок, сегмент, транспортна логістика, логістичний ринок.

Глушенко Т.М. АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ ЛОГИСТИЧЕСКИХ УСЛУГ НА СОВРЕМЕННОМ МИРОВОМ РЫНКЕ

Статья посвящена анализу состояния мирового рынка логистических услуг, выявлению основных факторов и тенденций развития логистических услуг. Рассмотрены основные факторы спроса на логистические услуги на мировом рынке, представлены основные варианты сегментации рынка логистических услуг мировой структурой. Определена необходимость рассмотреть влияние мировых тенденций логистики на транспортную отрасль и предприятия в Украине, уделить особое внимание логистике пассажирских железнодорожных перевозок.

Ключевые слова: логистика, мировой рынок, сегмент, транспортная логистика, логистический рынок.

Glushenko T.M. ANALYSIS OF LOGISTICS SERVICES IN MODERN WORLD MARKET

This article analyzes the state of the global logistics market to identify the main factors and trends of logistics services. The main factors of demand for logistics services in the global market, shows the main segmentation global logistics market structure. Identified the need to consider the impact of global trends on logistics and transport industry enterprises in Ukraine, focusing on the logistics of passenger rail services.

Keywords: logistics, global market segment, transport logistics, the logistics market.

Постановка проблеми. У сучасному світі посилюється глобалізація, конкуренція, ускладнюються інформаційні, товарні та фінансові потоки, продовжує зростати роль логістики в економіці країн, окремих галузей та підприємств. Глобальною причиною розвитку саме логістики варто вважати те, що розширення міжнародної мережі мультимодальних перевезень супроводжується зміною пріоритетів обслуговування у напрямку зниження ризику збоїв у безперервності транспортування вантажів та пасажирів.

Вищезазначені обставини ставлять перед провідними країнами проблему забезпечення зростання сегменту логістики на внутрішньому та зовнішньому ринках. Саме аналіз тенденцій світового логістичного ринку є одним з перших кроків вирішення даної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тенденції на логістичному ринку досліджуються в багатьох наукових доробках. Так, аналіз міжнародного досвіду організації логістичних систем проводить В.В. Вініков у науковій праці [3]. Д. Уотерс досліджує організаційні аспекти розвитку сучасного логістичного ринку та підкреслює фактор інтеграції підприємств в рамках логістичного ланцюжка. Проте на сьогоднішній день не визначено чітких тенденцій розвитку світового логістичного ринку з урахуванням діяльності компаній, що лідирують на міжнародному ринку логістики.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в визначенні динаміки розвитку логістичного ринку в світі та дослідження долі транспортної логістики у загальній структурі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі логістика стала невід'ємною частиною підприємницької стратегії, особливо для організацій або галузей, які орієнтуються на міжнародний ринок. Глобалізація економіки викликала запеклу конкуренцію серед підприємств за місця розташування й розміщення. Крім того, умови торгівлі припускають здійснення нових і швидких змін. Злиття підприємств і інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних систем тільки підсилюють ці процеси. У таких умовах саме на логістиці будується взаємодія між організаціями й підвищення їхньої економічної ефективності. Цим обумовлено підвищення ролі логістичних послуг на сучасному світовому ринку. Тому останнім часом темпи зростання обсягів послуг логістики, характерні для розвинених країн, стали спостерігатися вже практично у всіх країнах, залучених у світову торгівлю товарами і послугами. Більш того логістика стала таким собі каталізатором протікання глобалізації.

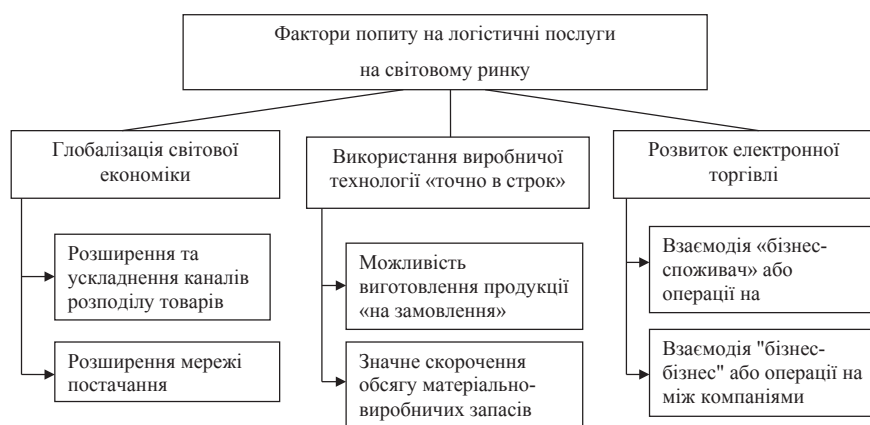

Рис. 1. Фактори росту попиту на логістичні послуги на світовому ринку

Послуги логістики є специфічним товаром, продаються і купуються на міжнародних транспортних ринках, які розрізняються залежно від видів транспорту, географічних районів перевезення та видів перевезених вантажів.

Логістика робить істотний вплив на розвиток ринкових відносин:

1) розвивається конкуренція продукції та сервісу;
2) знижуються витрати на рух товару, тобто на заготівлю, складування, розвантаження та відправку продукції;

3) раціонально використовуються ресурси;

4) ефективно функціонують галузі виробничої інфраструктури.

Ринок логістичних послуг репрезентують кілька сегментів. За світовою структурою знаходимо такі варіанти сегментації:

- перший – передбачає поділ на такі сегменти: транспортно-експедиційні послуги; комплексні логістичні рішення; управління ланцюгами поставок [1];

- другий – передбачає поділ на такі сегменти: з міжнародної та внутрішньої експрес-доставки; з комплексних перевезень приватного та службового майна; з міжнародних і внутрішніх перевезень вантажів [2, с. 49–50];

- третій – передбачає поділ на такі сегменти: експедиція, транспорт, логістика [6].

Для України характерна інша, відмінна структура галузі, а саме: транспортні послуги, складські послуги, експедиційні, управління ланцюгами поставок [5]. Проте доцільно було б виділити такі сегменти:

- транспортно-експедиційні послуги;

- професійні складські послуги;

- експрес-доставка;

- комплексні логістичні рішення (контрактна логістика);

- управління ланцюгами поставок.

У загальносвітовому експорті та імпорті всіх видів послуг частка транспортних послуг становить приблизно 24% (5,5 трлн. дол США). Звичайно, постачальники транспортно-експедиційних послуг на світовий ринок програють за вартісними показниками експортерам товарів, але тільки найбільшим.

Найбільшим постачальником логістичних послуг є США. Їх експорт складає близько 80-90 млрд. дол США. Але вони й імпортують транспортно-експедиційні послуги на рік на суму в 90-100 млрд. дол США. Проте поступово США втрачає лідируючі позиції в даному сегменті ринку. Це пояснюється рядом економічних факторів та активним розвитком логістики в провідних європейських країнах. Також до найбільших експортерів даних послуг у світі відносяться Німеччина (25-26 млрд. дол США), Японія (40-45 млрд. дол США), а також Великобританія, Нідерланди, Гонконг (22-28 млрд. доларів США), Корея та ін [4].

Одноосібним лідером в імпорті логістичних послуг також є США. Слідом за США за обсягами імпорту транспортних послуг йдуть: Німеччина – 52 млрд. дол США (7,56% ринку); Японія – 42,3 млрд. дол США (6,24% ринку); Великобританія – 35,8 млрд. дол США (5,21% ринку); Франція – 29,5 млрд. дол США (5,01% ринку); Данія – 23,9 млрд. дол США (3,48% ринку); Індія – 31,1 млрд. дол США (3,47% ринку); Республіка Корея – 29,9 млрд. дол. США (3,41% ринку); Італія – 22,6 млрд. дол США (3,3% ринку); Нідерланди – 16,6 млрд. дол США (2,41% ринку) та ін. (дані наведені в середньорічному обсязі) [3].

Лідеруючі позиції зазначених країн на світовому ринку покупки і продажу транспортних послуг, на думку провідних вітчизняних авторів, пояснюються

активною участю даних країн у світовому товарообміні, в міжнародному поділі праці.

Частка управлінської логістики й комплексних логістичних послуг збільшуються, і більшість підприємств надають перевагу всебічній оптимізації своєї діяльності.

На сучасному етапі в світі спостерігається тенденція виникнення логістичних компаній та центрів, які пропонують комплексні функціональні рішення. Вони полягають у наданні 3PL-послуг й активному розвитку четвертого та п'ятого рівнів логістичного аутсорсингу. Слід зазначити, що максимальний попит спостерігається в Північній Америці та Європі. При цьому найбільше користувачів послугами 3PL операторів виявлено серед компаній, що працюють у сфері високих технологій (16%), промислового виробництва (13%) і виробництва продовольчих товарів (13%). Найменше користуються послугами аутсорсингу компанії, що здійснюють діяльність в області фінансів і телекомунікацій.

Особливо слід зазначити процеси злиття та поглинання організацій, які переважають на світовому ринку логістичних послуг за останні роки, і є важливою частиною стратегії компаній-провайдерів логістики. Аналіз даних процесів показує, що реструктуризація логістичних компаній пов'язана з необхідністю повною мірою інтегрувати організацію, які були придбані в процесі злиття та поглинання.

Активний розвиток світового логістичного ринку поширюється і на Україну. Але варто відмітити, що закордонні дослідники логістики вже кілька десятиліть, окрім того, що виділяють логістику в окрему науку, також виділяють пасажирську логістику в окрему науку, в той час як у вітчизняній практиці вона тільки отримує розповсюдження. При цьому явно спостерігається розходження теоретичних підходів до вивчення пасажирської логістики, які приймаються в основному із закордонного досвіду, та практичному застосуванні логістичних підходів у вітчизняній практиці, виключно для вантажних перевезень.

З точки зору світового досвіду та сучасних тенденцій розвитку глобального ринку логістичних послуг Україна знаходиться на етапі формування та консолідації галузі, значно поступаючись західним країнам, як з якості, так і за комплексністю послуг, які надаються національними транспортно-логістичними компаніями. На сьогодні Україна за рівнем розвитку логістики значно відстає від східноєвропейських країн.

Сфера логістики фінансує близько 15% надходжень до бюджету від виробничої сфери, займаючи на ринку послуг близько 40% ринку.

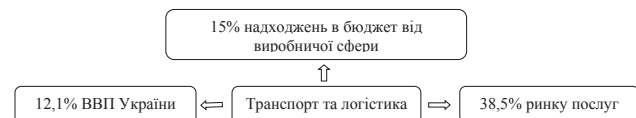

Рис. 2. Місце логістичної галузі в економіці України

У цілому ринок логістичних послуг в Україні слабо розвинений, слабо структурований і відсутня достовірна інформація про його структуру і доходи (рисунок 3).

Зміни у внутрішньополітичній ситуації в Україні зробили істотний вплив на ведення бізнесу і ринок логістичних послуг. Можливість надання транспортних послуг з постачання в Крим, на Захід Украї-

ни і в Одесу істотно ускладнена у зв'язку із зміною кон'юнктури ринку і ускладненням умов діяльності; поставки на Схід схильні до високих ризиками безпеки, як для життя персоналу, так і для збереження транспорту і вантажів.

Рис. 3. Структура ринку логістики в Україні

В даний момент чітко видно наступні тенденції вітчизняного ринку: 1) всі перевезення зросли в ціні на 20-40% залежно від напрямку; 2) зниження вантажопотоку в Західному напрямку і через Одеський порт, в ряді випадків – повне припинення поставок до Криму і на Схід країни; 3) дефіцит транспорту.

Сьогодні у світі склався єдиний логістичний комплекс у формі кооперації діяльності невеликого числа потужних транспортних і транспортно-експедиторських компаній і сотень тисяч середніх і дрібних експедиторських фірм і логістичних підприємств. За даними міжнародної Федерації експедиторських асоціацій в даний час у цій сфері в світі функціонує 35000 великих і середніх експедиторських фірм з персоналом загальною чисельністю понад 8 млн. чоловік. Логістичні фірми контролюють близько 60%

перевезень магістральними видами транспорту і до 75% міжнародних перевезень.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, основними факторами розвитку світової транспортної системи є інноваційні та інформаційні технології, використання яких сприяє розробці і впровадженню нових видів транспорту, збільшенню пропускної здатності транспортних шляхів, зростанню швидкості пересування, підвищенню безпеки та збільшенню вантажопідйомності.

Серед основних світових тенденцій розвитку ринку транспортно-логістичних послуг виділено наступні:

1. Зростання обсягу транспортно-логістичного ринку.
2. Розвиток логістичного аутсорсингу.
3. Процеси поглинання-злиття й реструктуризації компаній на ринку логістики.
4. Глобалізація логістики.

Ґрунтуючись на даних тенденціях, можна зробити висновок, що надалі роль логістики в світі продовжуватиме зростати, що приведе до активного розвитку глобальної логістичної системи. Тому в подальших наукових дослідженнях необхідно розглянути вплив світових тенденцій логістики на транспортну галузь та підприємства в Україні, приділивши окрему увагу логістиці пасажирських залізничних перевезень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Аксененко Н.Є. Залізничі Росії. від реформи до реформи. / Н.Є.Аксененко, Б.М.Лapidус, А.С.Мішарін. – М. : Транспорт, 2011. – 335 с.
2. Желябін І.В. Доставка від дверей до дверей / І.В.Желябін // Бюлетень транспортної інформації. – 2011. – № 5. – С.21. – URL: http://www.dap.ane.ru/_PRIVATE/Faro/htm.
3. Винников В.В. Логистика на водном транспорте: Учебн. пособие / В.В. Винников, Е.Д. Быкова, С.В. Винников. – Одесса: ВД «Феникс», 2004. – 222 с.
4. Зеленець М.В. Експедиція вантажів в транспортних компаніях / М.В.Зеленець // Міжнародний бізнес Росії. – 2012 року. – № 3. – С. 39.
5. Кизим А.А. Страхування міжнародних вантажів в системі мультимодальних перевезень вантажу / А.А. Кизим, А.В. Новиков // Журнал логістика. – № 5 (58) 2011 р.